

Newsletter

PROMOCIJA I UNAPREĐENJE ODRŽIVOG DRUŠTVENO-EKONOMSKOG TERITORIJALNOG RAZVOJA U ZEMLJAMA ZAPADNOG BALKANA

Iskorišćenje potencijala različitih delova Srbije i istovremeno ostvarivanje ravnomernijeg razvoja u zemlji je dugoročan proces koji može da ostvari zadate ciljeve samo putem jasno usmerene i višegodišnje politike uz puno učešće relevantnih partnera na regionalnom i lokalnom nivou.

Ambijent i sistem za stvaranje održivih razvojnih projekata u Srbiji

dr Dejan M. Radulović

Pre nego što se bilo šta se kaže o regionalnoj politici i regionalnom razvoju treba reći da ne postoji jedinstven obrazac i primer za njihovo definisanje, koji bi bio univerzalan za svaki razvojni trenutak, već da je to kontinuiran proces zasnovan na iskustvima iz drugih zemalja, koji se odvija različito od zemlje do zemlje. On ne trpi kampanjski pristup i polovična rešenja. Ozbiljno proučavanje ovih pitanja omogućava da se dođe do praktičnih rešenja koja mogu doprineti pokretanju pozitivne političke, socijalne i ekonomske dinamike u državi.

Stalno produbljivanje društvenih i privrednih razvojnih nedjeljnosti na prostoru Republike Srbije negativno utiče na njen sveukupni razvojni potencijal i za posledicu ima velike razlike u uslovima za život u okviru pojedinih područja. Područja sa razvojnim poteškoćama ne samo da daju slab doprinos razvoju Srbije i njenoj konkurentnosti na međunarodnom planu, već zahtevaju dodatne napore i ulaganja javnih sredstava u održavanje bilo kakvih aktivnosti na tim područjima.

Naša zemlja mora stalno da radi na iznalaženju adekvatne regionalne politike i adekvatnog modela regionalnog razvoja primenjivog u Srbiji, koji je zasnovan na rešavanju ključnih pitanja i problema vezanih za društvenu i privrednu koheziju, za konkurentnost svih područja, kao i za ujednačavanje i poboljšanje uslova života na celokupnoj teritoriji Republike Srbije.

U OVOM BROJU:

Može li javna politika dovesti do holističkih rezultata?

Prva obuka u razvojnoj evaluaciji na Balkanu - BALDET 2013

InTER vesti

Odredbama Ustava Republike Srbije iz 2006. godine, propisana je obaveza države da se „stara o ravnomernom regionalnom i održivom razvoju, u skladu sa zakonom, kao i da uređuje i obezbeđuje razvoj Republike Srbije, politiku i mere za podsticanje ravnomernog razvoja pojedinih delova Republike Srbije, uključujući i razvoj nedovoljno razvijenih područja“. U skladu sa Ustavom donet je Zakon o regionalnom razvoju u julu 2009. godine, koji je izmenjen i dopunjjen 2010. godine, a koji predstavlja prvi sistemski propis u oblasti regionalnog razvoja.

Na osnovu Zakona o regionalnom razvoju Vlada je 2011. godine usvojila Uredbu o strukturi, metodologiji izrade, načinu usklađivanja razvojnih dokumenata, načinu sprovođenja javne rasprave, kao i načinu i rokovima izlaganja na javni uvid razvojnih dokumenata regionalnog razvoja, a na osnovu koje je i započet proces izrade Nacionalnog plana regionalnog razvoja. Time je obezbeđen partnerski pristup sa nacionalnog, regionalnog i lokalnog nivoa i применjen tokom ovog procesa.

Ministarstvo regionalnog razvoja i lokalne samouprave je nosilac novog pristupa u nacionalnoj regionalnoj politici i regionalnom razvoju u Srbiji, koja treba da bude utvrđena višegodišnjim nacionalnim strateškim dokumentom – Nacionalnim planom regionalnog razvoja(2014-2020), i koji treba da postane sredstvo za strateško planiranje nacionalne regionalne politike i regionalnog razvoja i jedan od ključnih nacionalnih dokumenata za programiranje sredstava iz fondova IPA za Srbiju iz ove oblasti.

Plan je da do 2020. godine Srbija predstavlja bolje mesto za život zbog poboljšanog standarda i kvaliteta života, što će doprineti ukupnom povećanju konkurentnosti Srbije.

Iskorišćenje potencijala različitih delova Srbije i istovremeno ostvarivanje ravnomernijeg razvoja u zemlji je dugoročan proces koji može da ostvari zadate ciljeve samo putem jasno usmerene i višegodišnje politike uz puno učešće relevantnih partnera na regionalnom i lokalnom nivou.

Opšti cilj regionalnog razvoja u Srbiji je:

„Unapređenje socio-ekonomске situacije i kvaliteta života stanovništva u svim regionima Srbije kroz efikasnu mobilizaciju specifičnih regionalnih i teritorijalnih potencijala i ravnomerniji, održivi regionalni razvoj“.

Ovaj opšti cilj je dalje razrađen kroz **tri strateška cilja i operativni cilj** regionalnog razvoja, a koji se odnose na:

- 1) Razvoj ljudskog kapitala u svim delovima Srbije kroz razvoj stručne, zdrave i obrazovane radne snage, sposobne da privuče investitore i da uz obuku u ključnim sektorima odgovori na dugoročne zahteve tržišta rada;
- 2) Stvaranje uslova za održivi razvoj u regionima Srbije kroz ciljane i progresivno rastuće investicije javnog sektora u osnovnu infrastrukturu kako bi se podstakao i potpomogao ekonomski rast i obezbedio rast kvaliteta života za građane u svim delovima Srbije;
- 3) Stvaranje novih radnih mesta i bogatstva u svim delovima Srbije kroz podsticanje razvoja konkurentne, inovativne i preduzetničke privrede, jačanje postojećih preduzeća i podsticanje perspektivnih start up preduzeća, podršku sektorima rasta i privlačenje održivih investicija iz inostranstva.
- 4) Unapređenje institucionalnog kapaciteta u ključnim oblastima na nacionalnom, regionalnom, podregionalnom i lokalnom nivou kako bi se obezbedile maksimalne koristi za Ljude, Mesta i Proizvodne kapacitete kroz delotvorniji regionalni razvoj putem partnerstva.

Nacrt Nacionalnog plana regionalnog razvoja definiše:

- 1) **Nacionalnu regionalnu politiku** kao koordinisani i integrисани sektorsko-teritorijalni pristup održivom socio-ekonomskom razvoju svih delova teritorije Srbije, uz uvažavanje određenih teritorijalnih specifičnosti određenih područja, a za čije sprovođenje će biti nadležna resorna ministarstva. Svaki implementator će imati svoj sektorski dokument koji treba da prepozna horizontalnu regionalnu politiku kroz svoje mere.
- 2) **Strateški okvir**, kao integralni deo, kojim se definije 4 ključna prioriteta i to:
 - **ljudi** - unapređenje ljudskih resursa kroz pristup zasnovan na specifičnim potrebama građana u pogledu zaposlenosti i prihoda;
 - **mesto** - unapređenje okruženja u kojem ljudi žive, rade i odmaraju se, kako bi se podstakle investicije, ekonomska aktivnost i stabilnost kvalifikovane radne snage;
 - **proizvodni kapaciteti** - stvaranje novih radnih

mesta u skladu sa specifičnim potrebama i potencijalima;

- **administrativni kapaciteti** - izgradnja institucionalnih kapaciteta i ekspetize, struktura relevantnih za regionalni razvoj na svim nivoima.

3) **Implementacione mere regionalne politike**, kroz njih je predviđena operacionalizacija i odnosi se na prva tri prioriteta. Mere nisu projekti već one predstavljaju okvir za stvaranje projekata od svih nivoa. Cilj mera je da se jasno mogu odrediti i prepoznati projekti regionalnog karaktera. Svaka mera je razrađena (utvrđene akcije) i praćena sa indikatorima rezultata. Mere su do sada identifikovane u više od 20 operativnih oblasti (sektora): ekonomija, MSPP, turizam, trgovina, obrazovanje, zdravstvo, informacione i komunikacione tehnologije, poljoprivreda i ruralni razvoj, poslovna infrastruktura, saobraćaj, energetika, nauka, telekomunikacije, životna sredina, klimatske promene, regionalna i lokalna putna infrastruktura, zapošljavanje, tehnologija, kultura, omladina, socijalna politika.

U okviru ovih operativnih oblasti identifikovano je 17 implementacionih mera koje će biti detaljno obrazložene u planskom delu dokumenta.

4) **Finansijski okvir** - Metodologija za finansijsku alokaciju sredstava jeste prepoznavanje potreba kroz sektore za implementaciju po regionima i prioritetima, uz utvrđene kriterijume.

5) **Sistem za implementaciju** u kojem Ministarstvo nadležno za regionalni razvoj:

- pruža podršku;
- vrši koordinaciju;
- vrši praćenje;
- vrednovanje primene Nacionalnog plana regionalnog razvoja.

Nacionalni plan regionalnog razvoja biće, stoga, multi-sektorski strateški dokument kojim će se usmeravati teritorijalni razvoj Srbije u periodu do 2020. godine, koji se koristi iskustvima razvijenim tokom vremena u EU i on u suštini deli ciljeve sa dokumentom Evropa 2020 za pametan, inkluzivan i održiv rast u Evropskoj uniji, kojoj Srbija traži da se priključi.

Ovaj dokument, u čijoj izradi se primenjuje princip partnerstva sa svim relevantnim institucijama (dugoročni proces „odozgono-dole i odozgo-nagore“) je, kao što se iz predloga mera može zaključiti kompatibilan sektorskog pristupa i merama. ■

*dr Dejan. M. Radulović
je pomoćnik ministra u
Sektoru za regionalni
razvoj Ministarstva
regionalnog razvoja i
lokalne samouprave.*

Može li javna politika dovesti do holističkih rezultata?

Autor: Bojan Radej, Slovensko društvo evaluatora (www.sdeval.si)

Krajem XVIII veka britanski filozof Džeremi Bentam je izneo tvrdnju da u svojim delovanjima političari treba da nastoje da ostvare najveću dobrobit za najveći broj ljudi. Od tada je ovaj princip postao vodilja za većinu političara. Međutim, do danas nismo našli načina kako ovaj princip sprovesti u praksi. Neuspeh u postizanju jednakosti i održivosti u razvoju je proizveo jednostran razvoj u kojem su ekonomski suštine prevazišle socijalnu i ekološku održivost, što je ove tri poluge razvoja ostavilo dezintegriranim pa čak i nesposobnim da se obnavljaju.

Poslednjih decenija najznačajnija globalna inicijativa za politike koje će služiti svima je ideja održivog razvoja koja smatra da politika treba da donosi podjednaku korist različitim aspektima razvoja (ekonomski, socijalni, ekološki), kako za pojedince tako i za celu planetu (mikro - makro). Ovaj princip definiše imperativ na polju jednakih prava u različitim domenima blagostanja, bez naznaka o tome kako će se postići takva jednakost, i posebno imajući u vidu dominantnost ekonomskog rasuđivanja. Mikroekonomski pristup koji su predstavili tržišni ekonomisti je jasan, ali ne objašnjava ništa. On obećava da će pobednici u tržišnoj igri stvoriti toliko dobiti da će to sve kome doneti veću dobrobit. Ovaj pristup je poznat kao efekat "prelivanja", kada se dobit preliva od bogatih ka siromašnima kroz zapošljavanje, poreze i državne programe. Međutim, ovaj efekat je ideologija, a ne logika!

Oni koji zastupaju ideju slobodnog tržišta koriste mnogo jače argumente u prilog ubedjenju da oni znaju kako da politikama usreće sve ljudе, bez razlike. Uprkos tome što su oni naučnici, pa čak i filozofi, oni ovaj mehaizam, verovali ili ne, nazivaju "nevidljiva ruka" (tržišta)! Inteligentni ljudi naučno objašnjavaju formalni mehanizam uz pomoć koncepta koji se ne može videti, kontrolisati, niti objasniti? Hm, da li možete zamisliti fizičara koji objašnjava da gravitacionu silu kontrolišu nevidljivi zeleni patuljci? Uprkos tome, ova ekonomski teorija je bila izuzetno uspešna u ignorisanju formalne logike, dok na kraju nije naišla na sopstvene materijalne granice. Znači, ovde nema nade za ispunjenjem Bentamove maksime.

Makroekonomija je postavila alternative mikro obećanjima sreće za sve, koje su očigledno, vidimo danas, takođe bili neuspešni. Setite se oca makroekonomije, Džona Mejnarda Kejnsa, koji je predvideo zlatno doba za njegove unuke. Kejns je 1929. godine predvideo da će pametne politike u menadžmentu makroekonomskih trendova, kao što su izvoz i uvoz ili investicije i štednja, dovesti do stabilnosti koja će u narednih sto godina omogućiti napredak privrede i na taj način akumulirati ogromna sredstva i bogatstvo. Na taj način će njegovi unuci i njihovi savremenici, uključujući i vas i mene, uživati u ekonomskom materijalnom bogatstvu. Tada нико ne bi morao više egzistencijalno da žrtvuje svoje slobodno vreme radi produktivnih napora. Koliko je to pogrešno! Ne mogu tvrditi da ogromno bogatstvo nije stvoreno – po proceni Svetske banke nekih 40 triliona dolara je akumulirano u štednji na globalnom nivou, ali je distribucija ove dobiti u mnogome zaobišla veliku većinu stanovništva. Otuda vidimo da ne funkcioniše efekat prelivanja, a takođe je u suprotnosti sa Bentamovim principom.

Ovde na scenu stupa najsavremeniji metod holističkog kreiranja politike – volonterizam. Ako ne postoji jasna holistička logika, koja precizno objašnjava koja mera je optimalna za sve segmente društva, onda je jedino moguće da kreatori donose politike koje deluju pozitivno na što veći broj ljudi. Hajde da ne odbacimo takvu mogućnost! Na neki način ovo je razumna taktika bar za praktičare koji treba da reše filozofov imperativ. Političari treba da odgovaraju ljudima, i da postižu rezultate, koji su prethodno zajednički dogovorenii sa svim zainteresovanim stranama. U skladu sa strogim pravilima, oni takođe treba da budu naučno podržani i efikasno sprovedeni od strane tehnokratskog vođstva. Kako bi ovakav politički volonterizam uopšte mogao da bude pogrešan?

Po birokratama, svaki javni problem je delimičan i ima treba samo delimično (sektorsko) rešenje u kojem kreatori politika kao doktori daju injekciju određene supstance u odgovarajuće mesto na društvenom organizmu da bi ga održavali

fizički spremnim i da bi mogao da funkcioniše. Tako, na primer, imamo recimo doktora za jetru koji je nadležan za socijalna pitanja i zubara koji je šef javne bezbednosti. Sve je raščlanjeno na segmente i ljudi znaju šta im je posao. Oni su toliko sistematski specijalizovani, da, na žalost, niko ne brine o organizmu kao celini. Problem je kada se shvati da, u praksi, intervencije sektorskih politika često rade na uštrbu međusobnih napora. Tako na kraju i pored uloženog velikog napora rešava se veoma mali broj zajedničkih problema. I opet postižemo rezultat koji je daleko od onoga koji smo očekivali.

Na ovaj dobro poznat problem vertikalnosti odgovorni kreatori politika u novije vreme sve više odgovaraju horizontalnim razmišljanjem. Pored sektorskih problema postoje i drugi javni problemi koji nisu rezultat nekih delimičnih poteškoća koji samo trebaju injekciju državnog novca, već se oni protežu na sva javna pitanja od značaja, kao što su održivi razvoj, društvena kohezija ili jednakost polova. S prihvaćanjem horizontalnih principa se tako kod evaluacije politika kao nov obavezan kriterijum za evaluaciju uzima indikator jednakosti među polovima koji sada meri primarni efekat sektorskih politika na jednakost polova. Ovo je dobro zamišljeno, ali je pogrešno, jer znači primenu horizontalnog principa na vertikalnan način, kao da je i u pogledu jednakosti polova u pitanju sektorski pogled. To nije dosledno. Dosledno bi bilo, da se evalviraju sporedni (ili sekundarni) učinci u svom aspektima politika na primarne kriterijume evaluacije jednakosti polova. I tako se ni volonterizmom ne doprinosi zadovoljenju Bentamovih principa.

Dug put ispunjen neuspesima ipak može voditi ka uspehu, korak po korak, kada znate šta želite da postignete. Očigledno je da u situaciji u kojoj nema jasnog mehanizma za postavljanje optimalne javne politike treba izabrati predlog politike koji je najdelotvorniji na horizontalnom planu. Kako društva postaju sve kompleksnija, kreatori politika treba sve više da budu svesni ne samo primarnih ciljeva i delotvornosti svojih institucija, već i širih implikacija i neželjenih sekundarnih (horizontalnih) efekata njihove aktivnosti na šire društvo i njegovu celokupnu dobrobit. Kreator politike mora zbog toga uzeti u obzir posledice koje njegovi napori imaju ne samo na ciljne grupe, primarno, nego i uvideti da su njihovi sektorski napori zbog sekundarnih uticaja često u suprotnosti sa naporima drugih sektora. Zanemarivanje sekundarnih efekata politika može objasniti zašto dobre pojedinačne politike, zasnovane na snažnim vrednostima, pa čak i na zdravom razumu, često vode do razočaravajućih sveukupnih rezultata. Na kraju, ovo znači i da politike sa holističkim težnjama treba da budu evaluirane ne samo po pitanju efikasnosti na svom području (primarno) nego i kroz sektore (međusektorsko), da vidimo, da li se njihovi učinci preklapaju i proizvode sinergiju. ■

Bibliografija:

- Chapman J. 2004. System failure - Why governments must learn to think differently. Second edition, London: Demos.

Radej B. 2011. Evaluation and management of complex social matters. In Policy Evaluation< (Radej B., M. Golobič, M. Macur. S. Dragoš, 2011, Ljubljana: Vega, 251 pp.),
<http://www.sdeval.si/knjige/index.php/en/previous-book>

Radej B. Synthesis in policy impact assessment. Sage: Evaluation 17/2(April 2011a):133-50;
<http://www.sdeval.si/Publikacije-za-komisijo-za-vrednotenje/Meso-Matrical-Synthesis-of-the-Incommensurable.html>.

Radej B., M. Golobič. Divided we stand: social integration in the middle.
Ljubljana: Slovenian evaluation society, Working papers 6/1(2013).
<http://www.sdeval.si/Objave/Divided-we-stand.html>

Schnellenbach J. The Dahrendorf hypothesis and its implications for (the theory of) economic policy-making. Cambridge Journal of Economics, 29/6(2005):997-1009.

OUTDOOR In - Razvoj turizma u opštini Zubin Potok

U okviru projekta "OUTDOOR IN - Razvoj turizma u opštini Zubin Potok" koji je finansiran od strane Evropske unije, a koji sprovodi Opština Zubin Potok, u saradnji sa InTER-om i NVO KRC, na obalama jezera Gazivode u selu Rezala, opština Zubin Potok, u periodu od 12. do 18. avgusta 2013. godine organizovan je Prvi međunarodni letnji volonterski kamp za mlade: "Rezala 2013". Učesnici kampa radili su na obeležavanju planinarskih i biciklističkih staza i upoznavali se sa prirodom na obroncima Mokre Gore. Takođe su imali priliku da učestvuju u sportskim i rekreativnim aktivnostima.

U okviru aktivnosti vezanih za obeležavanje planinarskih i biciklističkih staza uspostavljena je saradnja sa Markusom Stokelom iz Austrije, stručnjakom za ovu oblasti i autorom mnogih planinarskih vodiča. Markus pomaže u identifikaciji i obeležavanju staza, a radi i na predlogu mape koja će se koristiti za planinarenje i biciklizam. Prva poseta u okviru ovog angažovanja je organizovana u maju 2013. godine kada se radilo na obilasku terena i identifikaciji staza. U okviru druge posete, Markus je 19. septembra održao seminar čiji je cilj bio predstavljanje mape planinarskih i biciklističkih staza u opštini Zubin Potok kao i instrukcije za njihovo pravilno obeležavanje, održavanje i probleme sa kojima se može susresti u ovom poslu.

Markus je istakao da je područje planine Mokre Gore i jezera Gazivode najpogodnije za ovaj vid turizma i da je zadovoljan obeležavanjem staza koje su ovog leta na tim deonicama izvršili volonteri u okviru Prvog internacionalnog letnjeg kampa.

InTER i Spasilački klub "Wolf" iz Foče su u okviru projekta organizovali i besplatne obuke u alpinizmu, ronjenju, vožnji kajaka i pružanju prve pomoći. Spasilački klub je obuke održao 23. i 24. avgusta u Rezalima.

Kao jedan od rezultata projekta pušten je u funkciju i sajt turističke promocije opštine Zubin Potok.
www.ibarski-kolasin.org

U Sarajevu održan prvi sastanak mreže evaluadora sa prostora ex-YU republika

U Sarajevu je 27. septembra 2013. godine održan prvi sastanak mreže evaluadora sa prostora ex-YU republika koji je okupio evaluatore i predstavnike nacionalnih asocijacija evaluadora iz Slovenije, Bosne i Hercegovine i Srbije.

Na skupu je bio reči o osnivanju neformalne mreže evaluadora koja bi imala za cilj da afirmiše potrebu za evaluacijom javnih politika i razvojne pomoći i unapredi znanje i razmenu iskustva u ovim oblastima. Na sastanku je dogovoren sledeći susret početkom 2014. godine u Ljubljani gde će se napraviti upravljačke strukture mreže, kao i njeni ciljevi i zadaci u narednom periodu. ■

Prekogranični razvoj opština Plužine i Foča

U okviru projekta "Održivi prekogranični razvoj opština Plužine i Foča", finansiranog u okviru drugog EU IPA poziva prekogranične saradnje između Bosne i Hercegovine i Crne Gore, organizovan je sastanak Upravnog odbora projekta i prvi sastanak Foruma prekogranične saradnje dvaju opština. Tokom Foruma učesnici su se upoznali sa realizacijom projekta prekogranične saradnje koje je u ovim opštinama realizovao GIZ, a bilo je reči i o reviziji Koncepta prekogranične saradnje ove dve opštine. Tokom sastanka učesnici su se upoznali i sa projektom za razvoj turizma OUTDOOR In koji InTER realizuje u opštini Zubin Potok.

InTER učestvuje u realizaciji projekta "Održivi prekogranični razvoj opština Plužine i Foča" u svojstvu saradnika, sa zaduženjima da vrši monitoring i kontrolu kvaliteta postignutih rezultata projekta. ■

Međunarodna konferencija "10godina Slovak Aid-a"

InTER je učestvovao na međunarodnoj konferenciji "10 godina Slovak Aid-a: vizija razvojne saradnje za svet koji se menja" koja je održana u Bratislavi 16. i 17. oktobra 2013. godine povodom 10. godišnjice Slovak Aid-a. Cilj konferencije bio je da podstakne profesionalni dijalog između vladinog, nevladinog akademskog i privatnog sektora i medija o naučenim lekcijama i budućim pravcima slovačkog programa razvojne saradnje. Prisutnima na konferenciji obratili su se i Njegova ekselencija Miroslav Lajčák, zamenik premijera i ministar spoljnih i evropskih poslova Slovačke Republike i Njegova ekselencija Andris Piebalgs, evropski komesar za razvoj.

InTER je na konferenciji učestvovao sa radom "Slovačka razvojna pomoć Republici Srbiji – da li je vreme za povlačenje?", koji je predstavila g-đa Jana Radaković drugog dana konferencije, na panel diskusiji pod nazivom: Zapadni Balkan i mogućnosti za razvojnu pomoć u budućnosti. ■

Evaluacija Programa prekogranične saradnje između Mađarske i Srbije

InTER je kao moderator učestvovao na fokus grupama i radionicama održanim u Seđinu 24.9.2013. godine u okviru Evaluacije tekućeg IPA Programa prekogranične saradnje Mađarska – Srbija 2007-2013.

Fokus grupe imale su za cilje utvrđivanje relevantnosti, rezultata i strukture programa, dok su se na radionicama analizirali delovi programa po temama. ■

Održane radionice u okviru izrade Programa prekogranične saradnje između Mađarske i Srbije za finansijski period 2014-2020 i ex-ante evaluacije radne verzije novog Programa prekogranične saradnje Mađarska - Srbija

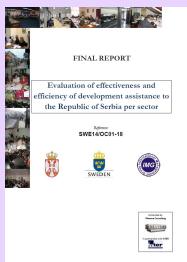
U okviru izrade Programa prekogranične saradnje između Mađarske i Srbije za finansijski period 2014-2020, u Novom Sadu je 2. oktobra održana radionica na kojoj su predstavnici relevantnih institucija uključenih u proces programiranja definisali projektne ideje i raspravljali o prioritetnim tematskim oblastima. Učesnici na radionici bili su predstavnici regionalnih i lokalnih razvojnih agencija, istraživačkih institucija, univerziteta, nadležnih ministarstava i ostalih relevantnih državnih organa, a moderator radionice bio je InTER.

Takođe, održana je i prva radionica u okviru aktivnosti ex-ante evaluacije radne verzije novog programa prekogranične saradnje Mađarska - Srbija 2014-2020. Radionica je održana 3. okrobra 2013 u prostorijama okruga Čongrad a u radu su učestvovali predstavnici nacionalnih vlasti, upravljačkih struktura prekograničnog programa, tima za programiranje i ex-ante evaluatori. Na radionici su detaljno analizirani nalazi iz situacione i SWOT analize, kao i važnost tematskih oblasti za programsко područje. ■

BIBLIOTEKA

Evaluacija efektivnosti i efikasnosti razvojne pomoći Republici Srbiji po sektorima

U konzorcijumu sa MAXIMA Consulting d.o.o. InTER je sproveo evaluaciju sveukupne razvojne pomoći u Republici Srbiji za period 2007-2011. Ova evaluacija je obuhvatila realizaciju 4,2 milijarde eura u okviru 1432 projekata (bespovratna sredstva i koncesionalni zajmovi) finansiranih od preko 30 razvojnih partnera - EU, bilateralnih i multilateralnih donatora i međunarodnih finansijskih institucija.

Publikacija je urađena na engleskom jeziku i može se naći na web stranici InTER-a.
www.lokalnirazvoj.org

Policy Brief: Slovačka razvojna pomoć Republici Srbiji - da li je vreme za povlačenje?

Policy brief 'Slovačka razvojna pomoć Republici Srbiji – da li je vreme za povlačenje?' koji je predstavljen na međunarodnoj konferenciji "10 godina Slovak Aid-a: vizija razvojne saradnje za svet koji se menja". Policy Brief su napisali Jana Radaković i Dragiša Mijačić.

Publikacija je urađena na srpskom, slovačkom i engleskom jeziku i može se naći na web stranici InTER-a.
www.lokalnirazvoj.org

Balkan Development Evaluation Training – BALDET 2013 EVALUATION SOCIETY IN BOSNIA December 2-8, 2013

[Info](#)

Prva obuka u razvojnoj evaluaciji na Balkanu

Udruženje evaluatora u Bosni i Hercegovini organizuje Balkanski program za obuku u razvojnoj evaluaciji – BALDET 2013, koji će održati Linda G. Morra Imas i Ray C. Rist od 2. do 8. decembra 2013. u Sarajevu, Bosna i Hercegovina. Obuka se preporučuje potencijalnim i profesionalnim evaluatorima i menadžerima razvojnih projekata i programa.

Rok za prijavu je 15. novembar 2013.

Više informacija na [BALDET 2013](#)

PRATITE InTER NA TWITTER-U
[@Institute4TED](#)